

Марина Мандриченко
Науковий керівник: к. філол. н., доц. Осіпчук Г. В.

ПРОБЛЕМА ЕМАНСИПАЦІЇ ЖІНОК (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ Ж. САНД «КОНСУЕЛО» ТА Ш. БРОНТЕ «ДЖЕЙН ЕЙР»)

Розвиток європейської літератури упродовж багатьох століть зазнавав істотних змін під впливом різноманітних чинників, зокрема: соціальних, економічних, політичних і т. д. Тема становлення жінки у суспільстві завжди призводила до дискусивного характеру спілкування між дослідниками. Літературна творчість Жорж Санд і Шарлотти Бронте привертала увагу науковців, адже незважаючи на те, що письменниці творили у різні літературні напрями (романтизм й реалізм), і представляли різні країни Європи, їх зближувала провідна ідея – емансипація жінки.

Дослідженням творчості Ш. Бронте займалися Будагян А., Гритчук М., Дружинін В., Михайлова М., Петерсон О., Соколова Е., Станевич В., Тур Є., Цибрикова М. та ін. [1, с. 6]. Феміністичний рух у літературних працях Ж. Санд вивчали Белінський В., Кареніна В., Кафанова О., Ладарія М., Моруа А., Неєлов Н. та ін. [2, с. 8].

Однак, у ХХІ столітті зацікавленість історією становлення жінки у суспільстві, досягненням нею рівноправ'я з чоловіками залишається *актуальною проблемою*. Тому *метою* наукової розвідки є аналіз емансипованого руху жінок, що відображений у світовій літературі змалюванням героїнь із сильними характерами.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних *завдань*: охарактеризувати образи жінок у творах Ж. Санд та Ш. Бронте; акцентувати увагу на типології характерів героїнь, особливостях їхньої поведінки.

Об'єкт дослідження – художні твори Ж. Санд та Ш. Бронте.
Предмет дослідження – образи Консуело та Джейн.

Жінка – істота незалежна, волелюбна, рівна чоловікові за розумом та інтелектом. Саме таких літературних героїнь авторки змальовують у своїх творах. Консуело та Джейн – дві жіночі постаті, які є світоглядно протилежними, але однаково одержимі прагненням здобути освіту (не зважаючи на негативну реакцію суспільства), вибороти право на власну думку, побудову кар'єри, особисте щастя.

Ж. Санд та Ш. Бронте гостро критикують суспільство, де єдина цінність жінки визначається статусом чоловіка. Образи сильних і вольових жінок, які самі розпоряджаються власним життям всупереч обставин, – одна з визначальних рис творчості авторок.

Ш. Бронте своєю творчістю близька французькій письменниці Ж. Санд. Знаменитий роман Ж. Санд «Консуело» (1824) був улюбленим романом Ш. Бронте і вплинув на створення образу Джейн [3, с. 56].

Літературні героїні – Консуело та Джейн – схожі за характером, але вирізняються вибором напрямку у боротьбі із законами суспільства, адже

«живуть» у творах в різні століття. Консуело дає клятву, що завжди буде «розсудливою дівчиною» (і в цьому її сила): «бути розсудливою – значить вірити людині, яка обманює тебе, і любити і поважати того, хто не заслуговує ні любові, ні поваги» [5].

Тоді як характер Джейн є досить рішучим і твердим у ставленні до чоловіка: «...любов перешумує десь місяців за шість або й менше. Я знаю з книг, писаних чоловіками, що це найдовший термін чоловічого захвату» [4].

Консуело намагається не прирівнюватися до прав чоловіків, а виокремитись зі своїми правами: «не хочу приймати милості і благодіяння від кого б то не було з людей» [5]. Вся сутність героїні – у зображенні її віри у власний шлях до своєї мети, не покидаючи рук, і, незважаючи на соціальний статус: «Нічого не бійся – біднякам ніщо не загрожує, жебраки не воюють між собою» [5].

Вольова жінка Джейн Ейр уміє боротися з емоціями: «Тепер я знаю, як стримувати себе... без сумніву, зможу робити це й надалі, а коли це втратить силу, то знайду інший спосіб» [4].

Незважаючи на сміливі характери, обидві героїні знаходять заспокоєння в релігії: Консуело – це рішуче налаштована жінка, що знає мудрості життя: «Наказувати вам має право тільки той,... перед ким ви вічно будете відповідальні, а це бог» [5]; і Джейн: «Я лежала майже без пам'яті, дожидаячись смерті. І тільки одна думка ледь жеврїла в моїй душі – спогад про Бога» [4].

Отже, проблема емансипації жінки якнайширше розкрилася в образах Консуело та Джейн. Ці героїні, не дивлячись на всі негаразди у їхньому житті, не зупиняються на півдорозі, а йдуть до своїх цілей та реалізують їх.

Список використаних джерел:

1. Бесараб Е. Н. Романистика Ш. Бронте (к вопросу об отечественных исследованиях творчества писательницы с периода появления первого романа и до нашего времени) / Е. Н. Бесараб // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. – Сер. «Філол. науки». – 2011. – Т. 4. – Вип. 8. – С. 5–10.
2. Кротова Т. Ф. Вплив руху емансипації на образ «нової жінки» другої половини ХІХ ст.: «rational dress» / Т. Ф. Кротова // Вісник Міжнародного слов'янського університету. – Сер. «Мистецтвознавство». – 2012. – Т. 5. – № 2. – С. 7–17.
3. Черноус В. Проблеми виховання та самовиховання в романі Шарлотти Бронте «Джен Ейр» / В. Черноус // Дивослово. – 1996. – № 5/6. – С. 55 – 57.
4. Бронте Ш. Джейн Ейр: [Електронний ресурс] / Ш. Бронте. – Режим доступу: <http://javalibre.com.ua/java-book/book/753>
5. Санд Ж. Консуело: [Електронний ресурс] / Ж. Санд. – Режим доступу: http://royallib.com/book/sand_gorg/konsuelo.html